

Lukovica, 26. 5. 2025

Naj cvetijo za čebele, naravo in skupno prihodnost

Tomaž Samec, Svetovalec za varno hrano pri JSSČ

Skupaj za ohranitev cvetočih travnikov in opraševalcev

Opraševalci – čebele, čmrlji, metulji in številne druge žuželke – imajo ključno vlogo pri ohranjanju biotske raznovrstnosti ter zagotavljanju naše prehranske varnosti. Njihovo preživetje je tesno povezano s cvetočimi travniki, ki jim skozi vse leto nudijo vir hrane in varno zatočišče za razvoj. Vendar pa so v zadnjih desetletjih zaradi intenzivne rabe prostora, pogostega košenja, onesnaževanja in vplivov podnebnih sprememb njihove naravne razmere vse bolj ogrožene. Opraševalci se zaradi teh sprememb težko prilagajajo hitro spreminjajočemu se okolju, kar dodatno ogroža njihove populacije – in s tem tudi ravnovesje v naravi, od katerega smo odvisni vsi. Zato je skrajni čas, da ukrepamo.

Hrana opraševalcem skozi vse leto

Opraševalci potrebujejo stalno oskrbo s cvetnim prahom in nektarjem, mane – od zgodnje pomladi pa vse do pozne jeseni. Zgodaj spomladi so zanje ključni viri hrane cvetoče sadno drevje in prve spomladanske cvetlice, kasneje pa medovite rastline, ki uspevajo na travnikih. Da jim to omogočimo, je ključno, da **prvo košnjo opravimo čim kasneje**, šele takrat, **ko travniške rastline odcvetijo in odvržejo seme**.

Tako ohranjamo ne le prehranski vir za opraševalce, ampak tudi krog življenja rastlin, saj s tem omogočimo njihovo razmnoževanje. Slednje pomeni **več cvetja v prihodnjih letih** – in s tem več hrane za čebele in njihove prijatelje.

Travniki kot življenjski prostor

Travniki niso le estetski okras pokrajine – so pomemben življenjski prostor številnih živalskih in rastlinskih vrst. Na njih opraševalci ne le nabirajo hrano, ampak tudi **gnezdijo in prezimujejo**. Zato je pomembno, da tudi obcestne trate, domače zelenice, njive z mrtvo koprivo, vrtove, sadovnjake in mejice obravnavamo kot potencialne cvetoče travnike.

Pisan, cvetoč travnik – pogrinjek za oprasovalce. (Foto T. Samec)

Z redkejšim in kasnejšim košenjem pripomoremo k ustvarjanju krajine, v kateri imajo vse vrste dovolj prostora za svoj razvoj in obstoj. Takšno ravnanje postaja še posebej pomembno v urbanih območjih, kjer so naravna okolja vedno bolj redka.

Zaščita rastlin

Poleg ustreznega časa košnje je za oprasovalce izjemno pomembno tudi **odgovorno ravnanje pri zaščiti rastlin**. Kadar varujemo sadno drevje ali druge rastline, izbirajmo **čim bolj sprejemljive pripravke**, ki ne škodijo žuželkam, zlasti med obdobjem cvetenja.

Vloga lokalnih skupnosti

Mnoge občine že aktivno sodelujejo pri ohranjanju narave. Vključujejo se v projekte razširjanja zelene infrastrukture, zasaditve medovitih rastlin ter zaščite naravnih vrednot. Na številnih mestih so občine določile lokacije (kot so občinske zelene površine, šolske zelenice, vrtci ipd.), kjer **z namenom osveščanja postavljajo označevalne table** z napisi, kot so: »**Travnik kosimo šele, ko si oprasovalci naberejo hrano.**«

Takšne pobude imajo neprecenljivo vrednost, saj ne le ozaveščajo mimoidoče, temveč tudi spodbujajo širšo javnost k razumevanju pomena oprasovalcev, ohranjanja medovitih rastlin ter soustvarjanja bolj trajnostne in naravi prijazne prihodnosti.

Vabimo vas k sodelovanju

Vabimo vse občine, da sledijo dobrim praksam in v okviru svojih rednih dejavnosti določijo območja, kjer bo košnja opravljena šele po cvetenju travniških rastlin.

Povabimo tudi vse občane, da se pridružijo akciji kasnejše košnje na svojih zelenicah, vrtovih, ob hišah ali vikendih. Vsaka zapozneta košnja šteje!

Naj tudi vaš travnik postane varno zatočišče življenja – prostor, kjer cvetlice mirno razprejo svoje cvetove, čebele na njih nabirajo dragoceno hrano, in narava znova zadihala.

S skupnimi močmi lahko ustvarimo svet, v katerem bomo z naravo sobivali v spoštovanju, ravnovesju in sožitju. Vsaka cvetlica, vsak odložen korak v prid naravi šteje. Le skupaj lahko zagotovimo, da bo prihodnost ostala raznolika, zdrava in cvetoča – za opraševalce, za naravo in za vse nas.